

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.II.21.205/2023/7.

A tanács tagjai: dr. a Hajdu Edit tanács elnöke
dr. Osztovits András előadó bíró
dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró
dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró
dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes (cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Somfai Zsolt ügyvéd (cím2)

Az alperesek: I.r.alperes (cím3) I. rendű

II.r. alperes (cím4) II. rendű

III.r. alperes (cím5) III. rendű

IV.r. alperes (cím5) IV. rendű

V.r. alperes (cím6) V. rendű

VI.r. alperes (cím6) VI. rendű

VII.r. alperes (cím7) VII. rendű

VIII.r. alperes (cím8) VIII. rendű

IX.r. alperes (cím9) IX. rendű

Az I. rendű alperes képviselője:

Dr. Varga István ügyvéd (cím10)

A per tárgya: jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.094/2023/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 7.P.20.675/2021/57.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet I. rendű alperesre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezi, e körben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és az I. rendű alperes ellen előterjesztett keresetet elutasítja, egyebekben a jogerős ítéletet nem érinti.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperes részére 1.706.260 (egymillió-hétszázhatvan-kétszázhatvan) forint együttes elsőfokú-, másodfokú- és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A jelen per alperesei – más személyekkel együtt – hasonló ténybeli és jogi alapból eredő igényként kártérítés megfizetése iránt indítottak pert a Fővárosi Törvényszéken a jelen per felperese ellen. A Fővárosi Törvényszék 2013. november 29-én 64.P.26.557/2008/125. szám alatti ítéletében – többek között – kötelezte az alperest (jelen per felperesét), hogy fizessen meg a jelen per I. rendű alperesének 38.000.000 forintot és annak járulékait. A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2015. február 17-én 6.Pf.20.994/2014/17. számú ítéletében (a továbbiakban: jogerős ítélet1) a jelen per I. rendű alperese vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[2] A felperes (előzményi perben alperes) ezen jogerős ítélet alapján 2015. március 5-én a jelen per I. rendű alperese részére átutalt 38.000.000 forintot és járulékait.

[3] A felülvizsgálat folytán eljáró Kúria 2015. június 24-én Pfv.III.20.733/2015/6. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[4] A megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék 2017. május 31-én 64.P.23.416/2015/59. számú ítéletében kötelezte a jelen per felperesét, hogy 15 nap alatt fizessen meg a jelen per I. rendű alperesének 34.200.000 forintot és annak járulékait. Az ítélet ellen előterjesztett fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2018. augusztus 28-án 6.Pf.20.191/2018/13-II. számú ítéletével (a továbbiakban: jogerős ítélet2) a fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseket nem érintve a per főtárgya tekintetében a Fővárosi Törvényszék ítéletét helybenhagyta. A felülvizsgálat folytán eljáró Kúria 2019. szeptember 11-én a Pfv.V.21.932/2018/9. számú ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartotta.

A felperes keresete és az alperesek védekezése

[5] A felperes keresetében az I. rendű alperes vonatkozásában azt kérte, hogy a bíróság kötelezze a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:579. §-

a alapján jogalap nélküli gazdagodás jogcímén a részére többletként megfizetett összeg, azaz 5.557.862 forint és annak járulékai visszafizetésére. Arra hivatkozott, hogy a 2015. március 5-én teljesítést követően hatályon kívül helyezett jogerős ítélet¹ alapján a felperes által kifizetett összegek nagyobb mértékűek voltak, mint a jogerős ítélet²-ben meghatározott marasztalások, a különbözetet az I. rendű alperes jogalap nélkül tartja magánál.

[6] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a Fővárosi Ítéltábla a jogerős ítélet² indokolásában azt állapította meg, hogy a kármegosztást megalapozó önhiba az I. rendű alperes részéről nem állt fenn, a felperes marasztalásának felemelésére ennek ellenére azért nem látott lehetőséget, mert a jogerős ítélet¹ alapján a felperes már a teljes kárösszeget megfizette, ami az ő további kártérítési kötelezettségét megszüntette.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a kereseti kérelemnek helyt adva marasztalta az I. rendű alperest 5.557.862 forint és járulékai megfizetésére. Megítélése szerint a Fővárosi Ítéltábla a jogerős ítélet² indokolásában tett megállapításának következményét a rendelkező részben nem vonta le. A jelen perben nem volt lehetőség a Fővárosi Ítéltábla döntésének rendelkező részét és indokolását logikai összefüggésében felülvizsgálni, mivel az ítélt dolognak minősül.

[8] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel úgy ítélte: abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélet² döntésének anyagi jogerő hatása az ítélet rendelkező része mellett annak indokolására mennyiben terjed ki, a rendelkező rész és az indokolás közötti ellentmondás feloldható-e. Megítélése szerint valamely jogerős ítélete rendelkező része és indokolása közötti ellentmondást más perben, újabb, külön jogértelmezéssel nem oldható fel, ez ugyanis jogbizonytalanságot és végrehajthatatlanságot eredményezne. A másodfokú bíróság, bár észlelte, hogy a jogerős ítélet² indokolása és rendelkező része logikailag ellentétben áll egymással, nem vehette figyelembe a jogerős ítélet² indokolásában kifejtett jogi álláspontot, az ellentmondás feloldása meghaladta volna a jelen per eljárási kereteit. Mivel a visszakövetelt összegre nézve nincs korábbi jogerős ítéleti marasztaló rendelkezés, ebből az következik, hogy a Fővárosi Ítéltábla hivatkozott indokolásbeli álláspontja ellenére az I. rendű alperes a jelen perben követelt összeget jogalap nélkül tartja magánál, így azt a Ptk. 6:579. § (1) bekezdés alapján köteles a felperes részére visszatéríteni.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[9] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasító határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 360. § (1) bekezdésébe, 341. § (1) bekezdésébe, 342. § (1) bekezdésébe, 358. § (1) bekezdésébe, 346. § (4) (5) bekezdéseibe, 279. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő, valamint jogkérdésben eltér a 6/2022. PJE határozat 40. és 42. bekezdéseiben írtaktól. Álláspontja szerint a jogerő a határozathoz kötődik, amelynek csak egyik eleme a rendelkező rész. A határozatnak tartalmaznia kell a megállapított tényállást, a jogi indokolást, a megállapított tényekre való bizonyítékokat, azokkal a körülményekkel

együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett. Ebből is következik, hogy a jogerő az egész határozathoz kötődik, nemcsak annak rendelkező részéhez. Ezt támasztja alá a hivatkozott PJE határozat is, amelynek 42. bekezdése szerint az ítélet anyagi jogerejéhez hozzátartozik az ítéleti rendelkezés individualizálását, identifikálását lehetővé tevő indokolásban megállapított tényállás és jogi minősítés is.

[10] Az I. rendű alperes szerint a jogerős ítélet² rendelkezése és az indokolása valóban nincs összhangban egymással, a Fővárosi Ítéltáblának a megismételt eljárásban, a felperes teljesítésére tekintettel el kellett volna utasítania a felperes keresetét, a teljesítésre tekintettel ugyanis nem marasztalhatta volna ismételten a felperest újabb összeg megfizetésére. Amennyiben csak és kizárólag ezen ítéletek rendelkező részét lehet vizsgálni a jogerő szempontjából, akkor abból az következne, hogy a felperes önkéntes teljesítését követően további fizetési kötelezettséget állapított meg a Fővárosi Ítéltábla.

[11] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Állította, hogy a jelen perben már nem volt lehetőség a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletét² rendelkező részét és annak indokolását felülvizsgálni, tekintettel arra, hogy az ítélt dolognak minősül.

A Kúria döntése és jogi indokai

[12] A Kúria 2. sorszámú végzésével az I. r. alperes kérelmére a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján engedélyezte a felülvizsgálatot, mivel a jogerős ítélet jogkérdésben (anyagi jogerőhatás érvényesülése) eltért a 6/2022. JEH határozattól.

[13] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.

[14] A Szegedi Ítéltábla arra alapította jogerős ítéletét, hogy az anyagi jogerő az ítélet rendelkező részéhez kötődik, ezért nem volt arra jogszabályi lehetősége, hogy feloldja az előzményi perben meghozott jogerős ítélet² rendelkező része és indokolása közötti ellentmondást.

[15] A Kúria rögzíti: az anyagi jogerő terjedelmének, tartalmának megállapításához szükségeszerű az ítélet rendelkező része mellett az indokolás ismerete is. Csak az indokolásból állapítható meg többek között az is, hogy fennáll-e az anyagi jogerő Pp. 360. § (1) bekezdése szerinti hármas következmény rendszere: ugyanazon felek között, ugyanazon tényalapról származó, ugyanazon jog iránt már nem indítható újabb per. Ezt erősíti meg a hivatkozott 6/2022. JEH határozat [40] bekezdése is: a jogerő a határozathoz kötődik, a határozat tartalmát pedig a Pp. 341. §, a 342. § és 346. § határozza meg. Az ítélet anyagi jogerejéhez hozzátartozik az ítéleti rendelkezés individualizálását, identifikálását lehetővé tevő indokolási részben megállapított tényállás és jogi minősítés is [42].

[16] Ezt az érvelést támasztja alá a jelen perben előterjesztett kereset elbírálhatósága is: az előzményi per ismerete nélkül a jelen per tényállása sem lenne megállapítható, a keresettel érvényesített jog nem lenne értelmezhető. Ennek szükségességét felismerve az eljáró bíróságok ítéleteik indokolásában szinte szószerint ismertetik a jogerős ítélet¹ és a jogerős ítélet² rendelkező részét és indokolását.

[17] Kizárólag a jogerős ítélet² rendelkező része alapján – annak indokolása nélkül – nem lenne megállapítható, hogy a jelen per felperese köteles volt-e megfizetni jelen per I. rendű alperesének 38.000.000 forintot és annak járulékait. A Kúria utal arra is, hogy nincs ellentmondás a jogerős ítélet² rendelkező része és indokolása között. Az előzményi perben az

elsőfokú bíróság ítélete ellen benyújtott fellebbezése a jelen per I. rendű alperesének kizárólag a meg nem ítélt 3.800.000 forintot megfizetésére irányult, a jelen per felperese az elsőfokú bíróság által megítélt 34.200.000 forint ellen nem nyújtott be fellebbezést. A másodfokú bíróság kötve volt ehhez a fellebbezéshez, az alapján – és a jelen per felperesének fellebbezése hiányában – a régi Pp. 253. §-a szerint nem érinthette az elsőfokú bíróság által I. rendű alperesnek megítélt 34.200.000 forintról hozott döntést. Ezt tartalmazza a jogerős ítélet² rendelkező része: az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit – a jelen per I. rendű alperesétől eltérő más kereseti kérelmek vonatkozásában – részben megváltoztatta.

[18] A jogerős ítélet² indokolás 25. oldal 5. bekezdésében a Fővárosi Ítéltábla az I. rendű alperes (ott VII. rendű felperes) fellebbezését ugyan nem találta alaposnak, de a 6. bekezdésben rögzítette az 1/2011. számú PJE határozatra utalással, hogy felperesek követelése jelen per felperese (ott alperes) időközbeni teljesítése miatt megszűnt összegét nem tartalmazhatta volna az elsőfokú ítélet, de a fellebbezési korlátokra tekintettel végezhetett csak el az elszámolást. Ez a jelen per I. rendű alperese esetében a 27. oldal 3. bekezdésében akként történt, hogy bár kármegosztást megalapozó önhiba az oldalán nem állt fenn, de jelen per felperese a 100%-os felelőssége alapján a részére teljesített, ami további kártérítési felelősségét megszüntette, ezért a marasztalás felemelésére nem volt mód.

[19] A jogerős ítélet² anyagi jogerőhatása (a rendelkező rész és az indokolás alapján) mindezekre figyelemmel az, hogy a jelen per felperese és az I. rendű alperes között nincs kármegosztás, az I. rendű alperes által megjelölt teljes kárt (38. 000.000 millió forint) a felperes köteles volt megtéríteni. A jogerős ítélet¹-ben és az annak hatályon kívül helyezése miatt megismételt eljárásban meghozott jogerős ítélet²-ben a Fővárosi Ítéltábla a jelen per I. rendű alperese által előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában e körben ugyanarra a végkövetkeztetésre jutott. Ebből okszerűen következik, hogy a jelen per I. rendű alperese nem jutott jogalap nélkül a felperes rovására vagyoni előnyhöz [Ptk. 6:579. § (1) bekezdés], a felperes jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése iránti kereseti kérelme ezért nem alapos.

[20] A Kúria mindezekre figyelemmel úgy ítélte, hogy a jogerős ítéletnek a felülvizsgálattal támadott I. rendű alperesre vonatkozó rendelkezése a Pp. 360. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő, jogkérdésben eltért a 6/2022. JEH határozattól, ezért a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján e rendelkezést hatályon kívül helyezte, e körben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az I. rendű alperes ellen előterjesztett kereset elutasította, egyebekben (a IX. rendű alperesre vonatkozó döntést) nem érintette.

[21] A Kúria döntése alapján mindhárom fokú eljárásban pervesztes felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az I. rendű alperes elsőfokú-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdéseire. A másodfokú perköltség részeként a felperes köteles viselni az I. rendű alperes által megfizetett 444.629 forint fellebbezési illetéket, a felülvizsgálati eljárási költség részeként az I. rendű alperes által megfizetett 555.786 forint felülvizsgálati eljárási illetéket is.

[22] A Kúria döntését a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

[23] A Kúria ítélete elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, dr. Osztovits András s.k. előadó bíró, dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró